

**Pr. dr. Mina Takla Mourkous,
Facultatea de Teologie „Patriarhul Justinian“,
Universitatea din București**

SFÂNȚA TAINĂ A POCĂINȚEI ÎN BISERICA ORTODOXĂ COPTĂ ȘI ÎN BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

Abstract: *Like in the Romanian Orthodox Church, also in the Coptic Orthodox Church, the Sacrament of Penance is one of the most important sanctifying works that the priest administers to believers to restore the communion with God, which is broken by sin, and to restore the bright garment received at Baptism, but stained by sins. Therefore, in both churches, Christian life can not be conceived without the Sacrament of Penance, instituted by Christ the Saviour, immediately after His Holy Resurrection from the dead.*

The author analyzes the Sacrament of Holy Confession from the point of view of the two churches, both in terms of form and substance, showing the many similarities regarding this Sacrament, exposed in detail in the present article and also the small differences regarding it. The terms of repentance, the recipient's age, the need of confession before a priest, canons ordained for different sins, the conditions that must be met by the priest confessor, the ordinance of the Sacrament in the Coptic Church are the topics addressed synthetically in treating this important topic of pastoral theology. As a novelty, the author also presents the order of the Sacrament of Confession for priests, as well as for those who have denied the faith.

Keywords: *Coptic Church, repentance, canon, need for confession, the ordinance of confession, the penitent.*

Pocăința este Taina Sfântă prin care păcătosul se întoarce la Dumnezeu, prin mărturisirea păcatelor lui înaintea unui preot. El ia de la preot dezlegare, prin harul primit de la Dumnezeu, după care păcatele mărturisite sunt șterse. Mărturisirea înseamnă recunoașterea sinceră, înaintea unui preot, a tuturor păcatelor și greșelilor făcute, cu părere de rău și smerenie.

Taina Pocăinței are patru momente distincte: „înfrângerea (zdrobirea), mărturisirea, facerea canonului și dezlegarea păcatului, care se face de Harul Sfântului Duh prin duhovnic”¹. Este una din cele mai importante lucrări sfințitoare pe care preotul le săvârșește, prin ea refăcându-se comuniunea cu Dumnezeu, întreruptă de păcat, restaurându-se haina luminoasă primită la Botez, întinată de păcate. Acesta este motivul pentru care nu poate fi concepută viața creștină fără spovedanie².

1. Instituirea Tainei Pocăinței

Taina Spovedaniei a fost instituită de Mântuitorul Iisus Hristos când a spus ucenicilor Săi: „Adevărat grăiesc vouă: Oricâte veți lega pe pământ, vor fi legate și în cer, și oricâte veți dezlega pe pământ, vor fi dezlegate și în cer” (Matei 18, 18).

Cuvintele Mântuitorului, după Înviere: „Și Iisus le-a zis iarăși: Pace vouă! Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit și Eu pe voi. Și zicând acestea, a suflat asupra lor și le-a zis: Luați Duh Sfânt; cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate și cărora le veți ține, vor fi ținute” (Ioan 20, 21-23). Astfel a instituit Mântuitorul nostru puterea de a lega și dezlega păcatele.

2. Taina Pocăinței în Biserica Ortodoxă Coptă

a. Condițiile pocăinței

- Smerenia inimii și părerea de rău pentru păcatele săvârșite;
- Hotărârea statornică pentru îndreptarea vieții;
- Credința puternică în Hristos și speranța puternică în iubirea Lui, care iartă totul.³

---

1. *Carte foarte folositoare de suflet*, diortosită de pr. prof. dr. Constantin Coman, Ed. Bizantină, București, 2005, p. 131.

2. Pr. prof. dr. Nicolae D. Necula, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, vol. I, Ed. Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 1996, p. 164.

3. Vezi S.S. Schenouda al III-lea, *Întrebări ale oamenilor de mulți ani*, Ed. Dar Mardin, Alep, Siria, 2000, 648 p.; Amba Ioanes, *Biserica creștină...*, p. 322; Amba Ra-fail, *Pentru ca toți să fie una*, Ed. Sckofeiet Șabeb, Cairo, 2005, 136 p.

b. Vârsta primumului

În Biserica Ortodoxă Coptă, creștinii trebuie să fie aduși la spovedanie încă de mici, de obicei la 12 ani. S-a găsit, în cartea lui Iohann Ebnasibe, *Diamantul cel prețios din învățătura Bisericii*, mențiunea că spovedania poate începe la vârsta de 12 ani. În Biserica Ortodoxă Română, „sunt excepțai de la obligația spovedaniei (adică pot fi împărțai fără să se spovedească) numai copiii până la vârsta de șapte ani împliniți”⁴.

În Biserica Ortodoxă Coptă, prima Spovedanie este momentul în care nașul copilului este eliberat de responsabilitatea duhovnicească față de el, după ce, în prealabil, l-a învățat pe acesta elementele fundamentale ale credinței.

După ce copilul este mai înaintat în credința creștină, nașul îl duce la biserică și îl conduce în fața altarului, unde-i spune, în prezența duhovnicului: „Adu-ți aminte, când erai copil și ai fost robul diavolului, părinții tăi au vrut să te elibereze prin Sfântul Botez. Au rugat pe smerenia mea să fiu garantul tău în fața acestui preot al lui Dumnezeu și te-am primit de la el și m-am lepădat de satana în locul tău și am refuzat toată fapta lui și am mărturisit în locul tău pe Hristos Cel slăvit. Ți-am dat voie să te împărțășești cu Sfântul Trup și Sfântul Sânge, devenind Templu al Sfântului Duh. Acum ești prezent înaintea templului lui Dumnezeu, unde te-am primit. Să știi că cine s-a lepădat de satana și s-a încredințat lui Hristos are datoria de a se lepăda de toate faptele satanei, care sunt: mândria, ura, deochiul, mânia, uciderea, desfrânarea, minciuna, mărturia mincinoasă, vorbirea de rău, blasfemia, îndărătnicia în învățarea virtuților, întârzierea de a merge la biserică și de a asculta Cuvântul lui Dumnezeu, care este viu. Faptele satanei ne depărtează de Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Ești dator, pentru că te-ai încredințat lui Hristos, cu iubire, smerenie, puritate, fără de care nimeni nu-L poate vedea pe Domnul.

De aici te-am primit și aici te-am adus. De acum, Dumnezeu nu va mai cere de la mine nimic pentru tine. Acum tu ești matur și ai învățat diferența dintre bunătate și răutate, dintre ceea ce este bun și ceea ce este rău. Pacea Stăpânului nostru, Mântuitorul Iisus Hristos, să fie

4. Vezi pr. prof. dr. Ene Braniște, *Liturgica specială...*, p. 312.

cu tine și să țină inima ta în credința cea adevărată până la ultima ta suflare. Amin!”

Din această clipă îl primește duhovnicul și îl învață cum să se spovedească, devenind îndrumătorul lui duhovnicesc.⁵

c. De ce este necesar ca spovedania să fie făcută în fața unui preot?

Spovedania orală, înaintea unui preot, este necesară, după cum a spus Mântuitorul ucenicilor Săi (Ioan 20, 21-23).

Cum ar putea preotul ierta niște păcate pe care nu le află și nu le analizează? Cum poate un judecător să emită o sentință fără a ști despre ce este vorba? Din aceste motive, spunem că harul puterii de a lega sau dezlega un păcat, primit de apostoli și transmis preoților, până astăzi, ne obligă să ne spovedim în fața lor.

Spovedania sau mărturisirea înaintea unui preot este necesară pentru iertare, iar iertarea oferă multe alte „privilegii” duhovnicești.

Un alt motiv poate fi găsit în firea omului, care are nevoie de cineva căruia să i se destăinuie atunci când are anumite probleme, să-i spună ce este în inima lui. Primește o părere, un sfat, un ajutor, găsește chiar un prieten care îi înțelege problemele și îl ajută să le rezolve, stând alături de el, muștrându-l dacă este nevoie sau mângâindu-l când este cazul. Iar dacă acesta este preot, este și mai bine.

În Vechiul Testament au existat forme de mărturisire necesare pentru pocăința unui păcătos. Preotul aducea jertfă pentru păcătos un animal, pune mâna deasupra lui și mărturisea lui Dumnezeu, în prezența preotului, păcatul săvârșit. Preotul lua animalul de jertfă și îl sacrifica, ca jertfă pentru păcat, ardere de tot: *„Dacă vreun suflet va păcătui prin aceea că, fiind pus să jure ca martor, nu va spune ceea ce a auzit sau ce știe, acela va lua asupra sa păcat.*

Sau de se va atinge cineva de orice lucru necurat, sau de trup necurat de fiară, sau de stârv de dobitoc necurat, sau de stârv de târâtoare necurată, fără să știe, se face necurat și vinovat.

Sau de se va atinge cineva de necurățenie omenească, sau de orice fel de necurățenie care spurcă, și nu va ști, dar apoi va afla, acela e vinovat.

---

5. Iohann Ebnasibea, *Diamantul cel prețios din învățătura Bisericii*, p. 51. Vezi și Isaia Mihail, *Nașul – responsabilitate și datorie*, Ed. Ambarues Al Abasia, Cairo, 1995, p. 28.

Sau de se va jura cineva cu buzele sale nebunește să facă ceva rău sau bine, orice fel ar fi fapta pentru care se jură oamenii fără socoteală, de nu va ști că aceasta este rău, ci va afla în urmă, e vinovat.

Deci, de se va face cineva vinovat de ceva din acestea și își va mărturisi păcatul, atunci, pentru păcatul său, pe care l-a săvârșit, să aducă Domnului jertfă din turmă, o oaie sau o capră din caprele sale, pentru vina păcatului, și-l va curăți preotul prin aceasta de păcatul său și i se va ierta păcatul“ (Levitic 5, 1-6).

Când a greșit Acan, fiul lui Carmi, poporul lui Dumnezeu a pierdut războiul împotriva cetății Ai. Iosua l-a chemat pe Acan și i-a spus: *„Fiul meu, dă astăzi slavă Domnului Dumnezeului lui Israel și fă mărturisire înaintea Lui și arată-mi ce-ai făcut. Să nu ascunzi de mine! Și răspunzând Acan lui Iosua, a zis: Adevărat, am păcătuit înaintea Domnului Dumnezeului lui Israel și iată ce am făcut...” (Iosua 7, 19-20).*

Când regele David a căzut în adulter, ajungând chiar la crimă, nepărându-i rău de cele săvârșite, Dumnezeu i-a trimis pe prorocul Natan și a vorbit cu el, până când David a spus: *„Am păcătuit înaintea Domnului. Și Domnul a ridicat păcatul de deasupra ta, a zis Natan, și tu nu vei muri“ (II Samuel 12, 12-13).*

Cel mai interesant este că Dumnezeu a considerat acest păcat împotriva Sa, când a spus: *„Pentru ce însă ai nesocotit tu cuvântul Domnului, făcând rău înaintea ochilor Lui? Pe Urie Heteul tu l-ai lovit cu sabia, pe femeia lui ți-ai luat-o de soție, iar pe el l-ai ucis cu sabia amoniților“ (II Samuel 12, 9).*

Înțeleptul Solomon spune: *„Cel ce își ascunde păcatele lui nu propășește, iar cel ce le mărturisește și se lasă de ele va fi miluit“ (Pilde 28, 13).*

În Noul Testament, când propovăduia Botezul pocăinței, a spus: *„Pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția cerurilor“ (Matei, 3, 2).*

El este acela despre care a zis prorocul Isaia: *„Glasul celui ce strigă în pustie: Pregătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui“.* Iar Ioan avea îmbrăcămintea lui din păr de cămilă și cingătoare de piele împrejurul mijlocului, iar hrana era lăcuste și miere sălbatică. *„Atunci a ieșit la el Ierusalimul și toată Iudeea și toată împrejurimea Iordanului. Și erau botezați de către el în râul Iordan, mărturisindu-și păcatele“ (Matei 3, 2-6).*

Mântuitorul a oferit această putere de a ierta păcatele, apostolilor și prin ei preoților, până astăzi: *„Adevărat grăiesc vouă: Oricâte veți*

lega pe pământ, vor fi legate și în cer, și oricâte veți dezlega pe pământ, vor fi dezlegate și în cer” (Matei 18, 18).

După Înviere, a spus: „*Și Iisus le-a zis iarăși: Pace vouă! Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit și Eu pe voi. Și zicând acestea, a suflat asupra lor și le-a zis: Luați Duh Sfânt; cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate și cărora le veți ține, vor fi ținute*” (Ioan 20, 21-23).

Fiul risipitor, când a simțit sau a aflat păcatele lui, a spus: „*Tată, am greșit la cer și înaintea ta și nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău*” (Luca 15, 21).

Aflăm din Faptele Apostolilor că Sfânta Taină a Mărturisirii a existat încă de pe vremea Apostolilor: „*Și mulți dintre cei ce crezuseră veneau ca să se mărturisească și să spună faptele lor*” (Fapte 19, 18).

Apostolul Iacov spune: „*Mărturișiți-vă, deci, unul altuia păcatele și vă rugați unul pentru altul, ca să vă vindecați, că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului*” (Iacov 5, 16).

Cuvintele Apostolului Iacov nu trebuie să ne facă să înțelegem că oricine se poate spovedi la oricine, ci numai credinciosul la preot, iar preotul în fața altui preot. Este același lucru ca atunci când unul mai învățat îl învață pe altul mai neînvățat.

Sfântul Apostol Ioan, în întâia sa epistolă, spune: „*Dacă mărturisim păcatele noastre, El este credincios și drept, ca să ne ierte păcatele și să ne curățească pe noi de toată nedreptatea*” (I Ioan 1, 9).

În toate Bisericile Apostolice Mărturisirea este o Taină și ea se face numai înaintea preotului duhovnic.⁶ Sfintele Taine ale Bisericii sunt săvârșite numai de către preoți. Preotul este iconom al Euharistiei și responsabil în fața lui Dumnezeu pentru cei care se împărtășesc. Nu poate fi împărtășit decât un om pocăit și cu viața curată, iar preotul are datoria să cerceteze dacă este așa sau nu. În ziua hirotoniei sale, el aude această poruncă de la episcopul care-l hirotonește: „Păzește această comoră așa cum serafimii au păzit pomul vieții. Ia aminte la această Taină, pentru a fi ferit de toate necazurile. Nu-l da nimănui, decât celui cu viață curată și ferește-l de cine este rău, pentru a nu-l omorî pe acesta și să se întâmple aceasta din cauza ta”. Se ridică întrebarea: cum află preotul viața unei persoane, dacă este vrednic sau nu să primească Sfânta

6. Pr. Atanasios Fahmi George, *Biserica Părinților – viața și gândirea*, Ed. Casa Cartea Creștină, Cairo, 2000, p. 227.

Împărtășanie, fără Taina Spovedaniei? Numai preotul poate constata dacă cineva are sau nu dreptul să primească Sfânta Împărtășanie.

Mărturisirea în fața unui preot și ascultarea dezlegării este odihnă sufletească față de păcatele săvârșite, datorită harului preoțesc. Spovedania în fața unui preot este de folos pentru că cel ce se spovedește primește niște porunci sau ascultări care îl ajută în lupta cu ispitele. Rușinea pe care o are o persoană în timpul spovedaniei este o parte din pedeapsa pe care o primește cel care se spovedește, după căderea în păcate. Dar canonul pe care îl primește de la preot are numai rolul unei educații bisericești, îndeosebi pentru trupul care a participat, alături de suflet, la săvârșirea păcatului.

Spovedania înaintea preotului reprezintă pentru unii oameni o greutate, ceva dificil, fapt pentru care fug de ea. Ei se întreabă de ce nu pot să se spovedească direct înaintea lui Dumnezeu. Această greutate este foarte utilă pentru păcătosul pocăit, pentru că îl ajută să simtă greșelile făcute.

d. Canoanele primite la Spovedanie pentru încercarea seriozității omului în pocăință:

- post negru;
- metanii;
- milostenii față de săraci;
- oprirea de la Sfânta Împărtășanie;
- restituirea lucrurilor furate sau dobândite pe nedrept;
- cererea iertării de la cei cărora a greșit;
- rugăciuni în plus față de un canon obișnuit pentru un creștin.

Aceste canoane sunt niște medicamente duhovnicești, care ajută la vindecarea rănilor păcătosului și așază în el duhul smereniei și simțirea părerii de rău, precum și ura față de păcate sau atenția, pentru viitor, de a nu le săvârși din nou.

*e. Condițiile pentru spovedanie*⁷

1. Să aibă iubire adevărată pentru Dumnezeu, pentru că doar pocăința conștientă se ajunge la vindecare și dobândirea iertării.

---

7. Vezi arhid. Habib Gherghis, *Cele șapte Taine...* și mitropolit Sever Zaka Auas, actualul Patriarh Zaka Auas al Siriei, *Cele șapte Taine după credința și ritualul...*

2. Să fie iconom sincer cu sine însuși, să nu se iubească pe sine, nici să nu se alinte: *„Cel ce își iubește sufletul îl va pierde; iar cel ce își urăște sufletul în lumea aceasta îl va păstra pentru viața veșnică”* (Ioan 12, 25).

3. Să aibă voință puternică și hotărâre neschimbată de a lepăda păcatele și cauza lor.

4. Să cerceteze conștiința proprie cu atenție și să se cerceteze pe sine, pentru a afla toate păcatele săvârșite: cu fapta, cu vorba, cu gândul, cu simțurile și să arate părerea de rău, cu smerenie, după cădere.

5. Să fie un om care spune adevărul la spovedanie, conștient că minciuna în fața duhovnicului este minciună în fața Sfântului Duh, așa cum a spus Sfântul Apostol Petru lui Anania: *„Anania, de ce a umplut satana inima ta, ca să minți tu Duhului Sfânt și să dosești din prețul țarinei?”* (Fapte 5, 3).

6. Să nu ascundă nici un secret și să descopere inima lui, cu toată sinceritatea înaintea duhovnicului, pentru ca preotul să-i poată da tratamentul potrivit pentru reconstrucția vieții sale duhovnicești. *„Scoală, jalește-te în timpul nopții, la început de strajă; varsă-ți inima ta ca apa înaintea feței Celui Atotstăpânitor. Către El ridică mâna ta pentru viața pruncilor tăi, care se prăpădesc de foame la colțul tuturor ulițelor”* (Plângeri 2, 19).

7. Să nu caute pentru el cauze sau scuze și să nu dea vina pe alții pentru păcatele lui. Spovedania este pâra a propriului suflet. Se spovedesc păcatele proprii, nu ale altora. Înțeleptul Solomon ne poruncește: *„Nu îngădui gurii tale să tragă spre păcat trupul tău și înaintea trimisului lui Dumnezeu nu spune: A fost o rătăcire!...”* (Eclesiast 5, 5).

8. Să fie drept când se judecă pe sine însuși. Să nu aibă un drum larg în judecata față de sine, nici prea aspru. Trebuie să fie drept.

9. Să îndeplinească toate canoanele sau pedepsele bisericesti pe care le-a primit de la duhovnicul lui, cu atenție și grijă, fără lene, acesta fiind tratamentul necesar însănătoșirii vieții lui duhovnicești.

10. Să îndeplinească toate ascultările date de duhovnic, cu dragoste și răbdare, pentru a împlini mântuirea lui cu frică și cu cutremur. *„Drept aceea, iubiții mei, precum totdeauna m-ați ascultat, nu numai*

când eram de față, ci cu atât mai mult acum când sunt departe, cu frică și cu cutremur lucrați mântuirea voastră” (Filipeni 2, 12).

11. Să se spovedească cu curaj, să spună și să răspundă întrebărilor duhovnicului fără plictiseală sau supărare, ca acesta să afle păcatele și cauza (izvorul) lor. Să mărturisească păcatele fără a folosi multe cuvinte.

12. „Să lupte” cu Dumnezeu, în rugăciune. *„Veniți să ne judecăm, zice Domnul. De vor fi păcatele voastre cum e cârmâzul, ca zăpada le voi albi, și de vor fi ca purpura, ca lâna albă le voi face” (Isaia 1, 18).*

13. Să mulțumească după spovedanie și primirea dezlegării lui Dumnezeu, care a deschis poarta pocăinței și a salvat drumul spre moarte, conștient că drumul păcatului este periculos, așa cum spune profetul Isaia: *„Din pricina iuțimii mâniei Domnului Savaot, pământul va fi ca un jeratic, iar poporul va ajunge pradă focului. Nimeni nu va cruța pe vecinul său” (Isaia 9, 18).* Și, după cum ne învață învățătorul nostru, Sf. Apostol Petru: *„Domnul poate să scape din ispite pe cei credincioși, iar pe cei nedrepti să-i păstreze, ca să fie pedepsiți în ziua judecății și mai vârtos pe cei ce umblă după îmboldirile cărnii, în poște spurcate și disprețuiesc domnia cerească. Îndrăzneți, îngâmfați, ei nu se cutremură să hulească măririle din cer” (II Petru 2, 9-10).*

Când află pocăitul că este salvat din toate, iubirea lui față de Dumnezeu este mai adâncă și va fi legat de Dumnezeu, pentru a primi puterea și ajutorul în lupta lui împotriva păcatului, pentru a învinge satana și toate cursele lui, să conducă trupul lui în toată slăbiciunea, pofta sau stricăciunea.

14. Să meargă în calea pocăinței celei adevărate și să fie mai statornic în ea. Să nu se întoarcă la calea păcatelor din nou. *„Pentru aceea, luați toate armele lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva în ziua cea rea, și, toate biruindu-le, să rămâneți în picioare” (Efeseni 6, 13).*

15. Să nu schimbe des duhovnicul, pentru sporul lui duhovnicesc.

16. Să aibă iubire și încredere mare față de duhovnicul lui, încredere în poruncile lui; să asculte și să le îndeplinească, spre folosul lui, așa cum bolnavul se încrede în medicul care îl tratează.

17. Biserica recomandă ca soțul și soția să aibă același duhovnic, pentru ca atunci când apar probleme, sfatul duhovnicului să fie dat cunoscând de la amândoi cauzele lor, spre folos duhovnicesc.

f. Condițiile care trebuie îndeplinite de un duhovnic⁸

Duhovnicul trebuie:

1. Să fie preot hirotonit valid.
2. Să aibă permisiunea episcopului pentru a fi duhovnic.
3. Să fie înțelept, încercat (experimentat), iubitor de adevăr, sincer, apropiat de oameni, conștient de secretele sufletelor lor.
4. Să fie un om duhovnicesc, cu o legătură sfântă cu Dumnezeu, să se roage și să ceară ajutor de la Dumnezeu pentru fiii lui duhovnicești.
5. Să aibă o personalitate puternică, nefiindu-i rușine să spună adevărul în fața nimănui, chiar dacă acesta este bogat sau cu putere mare.
6. Să fie un om virtuos, cu puterea să asculte fără să se tulbure.
7. Să fie răbdător cu fiii săi duhovnicești, iar aceștia să se simtă ca niște adevărați fii. Să fie puternic în duhul lui. Să suporte slăbiciunea celor slabi și să primească spovedania lor cu răbdare, fără supărare sau jignire, pentru orice păcătos și orice păcat. Să fie atent pentru a oferi timpul necesar pentru mărturisirea tuturor păcatelor.
8. Să dea porunci și îndrumări pentru rezolvarea păcatelor.
9. Să fie înțelept și experimentat în viața duhovnicească, pentru a o folosi în îndrumarea fiilor săi duhovnicești.
10. Să studieze temeinic Sfânta Scriptură și să aibă cunoștințe de pedagogie sau psihologie, pentru a oferi tratamentul duhovnicesc potrivit pentru o anumită persoană.
11. Să aibă o anumită vârstă, potrivită pentru a fi duhovnic. Să aibă demnitate, prestanță, care să-l facă potrivit pentru postura de părinte și să-l facă respectat, cu ascultare față de el.
12. Să fie simplu în gândirea lui, în inima lui, ca să primească spovedania femeilor și să le îndrume fără greșală.
13. Să fie iconom al secretelor oamenilor, pe care să nu le spună, să nu le descopere nimănui, în nicio circumstanță.

---

8. Vezi pr. (actual mitropolit) Selim Bastauros, *Teologia creștină și omul contemporan...*, p. 231; Iohana Salema, *Diamantul cel bogat din explicația ritualului și credinței Bisericii*, vol. II, Ed. Maktabit Mari Gherghis, Cairo, 1994, p. 154; Filimon Amba Bishoi, *Cum mă spovedesc*, Ed. Dar Iosif, Cairo, 1998, p. 42.

14. Să cunoască rânduielile canonice ale Bisericii, pe care să le folosească cu înțelepciune. Să aibă inima Sfântului Pavel în iubirea față de fiii lui: „*O, copiii mei, pentru care sufăr iarăși durerile nașterii, până ce Hristos va lua chip în voi!*” (Galateni 4, 19).

15. Să fie convins că spovedania este odihna sufletului care se spovedește și ceea ce face să crească viața lui duhovnicească. Dacă nu se întâmplă așa, penitentul poate schimba duhovnicul, fără ca acesta să se supere, fiind și în interesul lui odihna fiului duhovnicesc.

16. Să nu se simtă mândru că are mulți fii duhovnicești, ci să se simtă bine când mântuiește mulți păcătoși.

17. Să fie părinte, judecător și învățător. *Părinte* cu sete de pocăința oamenilor, a fiilor lui duhovnicești, conștient de faptul că de pocăința și mântuirea fiilor lui depinde și mântuirea lui. Numai atunci poate spune Domnului: „*Căci acum noi suntem vii, dacă voi stați neclintiți întru Domnul*” (I Tesaloniceni 3, 8). Să se asemene cu tatăl fiului risipitor, care a așteptat în fiecare zi, iar când fiul s-a întors l-a primit cu bucurie: „*Sculându-se, a venit la tatăl său. Și încă departe fiind el, l-a văzut tatăl său și i s-a făcut milă și, alergând, a căzut pe grumazul lui și l-a sărutat*” (Luca 15, 20). L-a primit, l-a iertat și s-a bucurat, spunând fratelui său: „*Trebuia însă să ne veselim și să ne bucurăm, căci fratele tău acesta mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat*” (Luca 15, 32). *Judecător*. Să aibă o părere corectă despre faptele fiilor lui duhovnicești, în virtutea puterii oferite lui. În același timp, să fie capabil pentru o astfel de responsabilitate cerească. Să fie ca un medic, care iubește bolnavul, dar urăște boala. *Învățător*⁹. Să cunoască Sfânta Scriptură, să-i facă pe fiii duhovnicești ucenici ai lui Hristos. Duhovnicul care vrea să învețe pe alții și vrea să aibă ucenici, trebuie să fie și el ucenic la un duhovnic mai experimentat. Ce învață de la duhovnicul său și din viața sa duhovnicească, să învețe și el pe ucenicii lui, asemănându-se cu Sfântul Apostol Pavel, când a spus romanilor: „*Nu voi cuteza să spun ceva din cele ce n-a săvârșit Hristos prin mine, spre ascultarea neamurilor, prin cuvânt și prin faptă*” (Romani 15, 18).

18. Să învețe că dezlegarea primită la sfârșitul spovedaniei, împreună cu dezlegarea din timpul Sfintei Liturghii sunt suficiente pentru

---

9. Amba Sauiros, *Jertfa Spovedaniei*, Ed. Abna Albaba Kirilos, Cairo, 2000, p. 26.

a primi Sfânta Împărtășanie. Nu este necesar ca fiecare, separat, să ceară dezlegare¹⁰.

19. Să aibă grijă să dea îndrumări fiilor duhovnicești, pentru a învăța virtuțile și a scăpa de păcate. Trebuie să cerceteze dacă îndrumările sunt îndeplinite.

3.1. Rânduiala Tainei Spovedaniei în Biserica Ortodoxă Coptă¹¹

a. Înaintea spovedaniei

1. Să nu treacă de la o spovedanie la alta o perioadă mai mare de o lună, o lună și jumătate.

2. Duhovnicul trebuie să aibă o evidență cu numele fiilor duhovnicești și data când s-au spovedit. Îi anunță pe aceștia când este următoarea spovedanie. Dacă apare o problemă urgentă, spovedania poate fi mai grabnică.

3. Credinciosul, înainte de spovedanie, trebuie să se cerceteze pe sine și să caute greșelile, prin rugăciune la Dumnezeu, să descopere adâncul sufletului său. Faptul că Ieremia spune: „*Inima omului este mai viclană decât orice și foarte stricată! Cine o va cunoaște? Eu, Domnul, pătrund inima și încerc rărunchii, ca să răsplătesc fiecăruia după căile lui și după roada faptelor lui*” (Ieremia 17, 9-10).

4. Credinciosul poate scrie pe o hârtie parte din păcatele sale, însă în așa fel încât dacă cineva străin citește această hârtie, să nu înțeleagă nimic. Aceasta pentru a nu uita din păcatele pe care trebuie să le mărturisească.

5. Credinciosul să se gândească la trei lucruri: a) păcatele săvârșite; b) gândurile rele pe care le spune duhovnicului, c) să întrebe despre viața lui duhovnicească, despre nivelul duhovnicesc la care vrea să ajungă.

---

10. Există în Biserica Ortodoxă Coptă, în cadrul Sfintei Liturghii, o rugăciune de dezlegare, asemănătoare cu *Rugăciunea pe care o citește arhiereul sau preotul, pentru iertarea tuturor păcatelor celor de voie și a celor fără de voie și pentru tot jurământul și blestemul, din Molitfelnicul Bisericii Ortodoxe*.

11. Al Amba Beniamin, *Teologia liturgică*, Ed. Facultății de Teologie Sibin Al Com, 2000, p. 35.

6. Pentru ca păcatele să fie iertate, trebuie să fie mărturisite în fața celui căruia i-am greșit, în sinea ta, înaintea lui Dumnezeu, ca apoi să le mărturisești în Biserică, tot înaintea lui Dumnezeu, reprezentat de preot. *„Fă dar, fiul meu, aceasta: o, izbăvește-te. Și fiindcă ai căzut în mâinile aproapelui tău, du-te și cazi la picioarele aproapelui tău și-l roagă. Nu da somn ochilor tăi, nici dormitare genelor tale“* (Pilde VI, 3-4). *„Ție unuia am greșit și rău înaintea Ta am făcut, așa încât drept ești Tu întru cuvintele Tale și biruitor când vei judeca Tu“* (Psalm 50, 5).

b. În momentul spovedaniei

1. Preotul și credinciosul să fie în biserică, înaintea altarului, dar este posibil și în alte locuri (acasă, de exemplu).

2. Creștinul când vine să se spovedească, trebuie să sărute mâna preotului și crucea pe care o are acesta în mână, să stea înaintea lui, să facă o cruce și să rostească împreună rugăciunea „Tatăl nostru“, după care începe spovedania.

3. Preotul ascultă mărturisirea, concentrat, atât el, cât și cel care se spovedește. Păcatele trebuie mărturisite concis, fără prea multe amănunte și fără a mărturisi păcatele altora.

4. Preotul trebuie să fie delicat.

5. După încheierea mărturisirii păcatelor, cel care s-a mărturisit face o metanie înaintea preotului și stă cu capul plecat, peste care preotul pune crucea (*„Iar vameșul, departe stând, nu voia nici ochii să-și ridice către cer, ci-și bătea pieptul, zicând: Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosului“* – Luca 18, 13).

Observație: Preotul așază crucea pe capul celui care se mărturisește, pentru că prin moartea pe cruce a Mântuitorului preotul a primit vindecarea și creștinul iertarea păcatelor. Capul care este greu, plin de gânduri rele, este plecat, iar crucea de deasupra lui simbolizează taina care sfințește sufletul, trupul, gândirea, prin pogorârea Sfântului Duh, care dăruiește dezlegarea și împlinește împăcarea cu Dumnezeu. *„Și printr-Însul toate cu Sine să le împace, fie cele de pe pământ, fie cele din ceruri, făcând pace prin El, prin sângele crucii Sale“* (Coloseni 1, 20); *„Și toate sunt de la Dumnezeu, Care ne-a împăcat cu Sine prin Hristos și Care ne-a dat nouă slujirea împăcării. Pentru că Dumnezeu era în Hristos, împăcând lumea cu Sine însuși, nesocotindu-le greșelile lor și punând în noi cuvântul împăcării“* (II Corinteni 5, 18-19).

Mâna preotului simbolizează mâna părintească a lui Dumnezeu, care primește pocăința, în mâna Sa ținând toate, de bunătatea Sa depinzând mântuirea omului, fericirea sa veșnică.

„Și toată trufia care se ridică împotriva cunoașterii lui Dumnezeu și tot gândul îl robim, spre ascultarea lui Hristos“ (II Corinteni 5, 5).

„Căci cine a cunoscut gândul Domnului, ca să-L învețe pe El? Noi însă avem gândul lui Hristos“ (I Corinteni 2, 16).

Rugăciunea pe care o rostește omul când se află cu capul plecat, în timpul dezlegării: Psalmul 50 și: *Dezleagă, iartă și uită, Dumnezeule, toate păcatele săvârșite de mine cu voie sau fără de voie, cu știință sau cu neștiință, cunoscute ori necunoscute. Iartă-mă, pentru Numele Tău Cel Sfânt, care a fost chemat peste noi, că mare este mila Ta, Doamne, nu după păcatele noastre. Dă-mi să spun asemenea vameșului: „Am greșit, Doamne, iartă-mă!“ sau „Miluiește-mă pe mine, păcătosul!¹²“.*

Apoi rostește împreună cu preotul rugăciunea *Tatăl nostru*, după ce acesta rostește următoarele rugăciuni de dezlegare:

c. Rugăciunea de mulțumire pentru întoarcerea păcătosului

Mulțumim Ție, făcătorule de bine, Milostive Doamne, Tatăl Domnului, Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, pentru că ne-ai acoperit, ne-ai ajutat, ne-ai salvat și ne-ai primit pe noi, Te-ai milostivit și ne-ai întărit pe noi, Cel ce ne-ai adus până în acest ceas, și cerem să ne salvezi în această zi sfântă și toată viața noastră cu pace.

Stăpâne Doamne, Dumnezeul nostru, Atotțiitorule, Tatăl Domnului, Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Îți mulțumim pentru toate câte ne-ai dat nouă. Pentru că ne-ai acoperit, ne-ai salvat și Te-ai milostivit de noi și ne-ai întărit și ne-ai adus pe noi până în acest ceas.

Pentru aceea, cerem și ne rugăm bunătății Tale, Iubitorule de oameni, dăruiește nouă să petrecem această zi în sfințenie și toată viața noastră cu pace și întru frica Ta. Ferește-ne de deochi, de încercări, de faptele vrăjmașului, de capcanele oamenilor răi și de ridicarea asupra mea a dușmanilor văzuți sau a celor nevăzuți.

12. *Molitfelnicul Bisericii Ortodoxe Copte*, Ed. Biblioteca Sfântul Gheorghe, Cairo, 1993.

Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel viclean.

Cu harul și cu iubirea de oameni ale Fiului Tău, Cel Unul-Născut, Domnul și Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, căruia se cuvine cinstea, închinăciunea și slava, împreună cu Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

Psalmul 50: Miluiește-mă, Dumnezeule...

Ectenia pentru bolnavi.

Trei dezlegări, rostite la plural (ne iartă nouă), pline de rugăciune adâncă, trebuie rostite cu voce tare și rar, pentru a fi înțelese: Dă Doamne, Cel ce ne-ai dat puterea de a călca peste șerpi și peste scorpii, toată puterea vrăjmașului să o zdrobim grabnic sub picioarele noastre, îndepărtează de la noi toate gândurile cele rele, care se luptă cu noi. Tu, Cel ce stăpânești peste toți, Hristoase, Dumnezeule.

Observație: Dumnezeu a dat puterea Apostolilor: „Iată, v-am dat putere să călcați peste șerpi și peste scorpii și peste toată puterea vrăjmașului, și nimic nu vă va vătăma” (Luca 10, 19). E folosit cuvântul gânduri, pentru că vrăjmașul, în cazul în care credinciosul îndepărtează un gând de-al lui, trimite altele asupra sa¹³.

Dumnezeule, Care Te-ai pogorât din cer și Te-ai întrupat pentru mântuirea oamenilor, Cel ce stai pe heruvimi și serafimi și te uiți la cei smeriți, ești acum Stăpânul nostru, către care ridicăm ochii inimilor noastre. Tu ești Cel ce ierți păcatele noastre și mântuiești sufletele noastre din stricăciune. Ne închinăm milelor Tale, despre care nu putem vorbi. Dă-ne pacea Ta, așa cum ne-ai dat toate și ne-ai înfiat pe noi. Nu cunoaștem alt Dumnezeu afară de Tine, Doamne. Numele Tău Cel sfânt, către care spunem: întoarce-ne pe noi în frica Ta și în dorința de Tine. Bucură-te că folosim bunătatea Ta, iar pe cei ce suntem plecați cu capetele sub mâna Ta, ridică-ne în viața plină de virtute și fă-ne vrednici de împărăția Ta cea cerească, întru bucuria Tatălui Tău Cel Bun.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

---

13. Amba Ioannes, *Paradisul duhului*, vol. I, Ed. Amba Rues, Cairo, 1970, p. 70; Amba Grigorios, *Valoarea duhovnicească a Tainei Spovedaniei*, Ed. Abasia, Cairo, 1980, p. 27.

Observații: Credinciosul se roagă lui Dumnezeu să i se dea pacea pierdută prin păcate. Păcatele sunt ca focul căzut peste iarba uscată. „Nu este pace, zice Domnul, pentru cei fără de lege!” (Isaia 48, 22).

Se rugăm lui Dumnezeu să primească frica de El, care este începutul înțelepciunii. Când inima unui om este plină de frica lui Dumnezeu, inima lui este mai înțelegătoare, așa după cum lumina ce intră într-o casă o face să fie mai luminoasă.

Cere de la Dumnezeu să reprimească dorința de El, pierdută odată cu păcatul.

Stăpâne, Doamne, Iisuse Hristoase, Unule-Născut, Cuvântul lui Dumnezeu Tatăl, Care ai tăiat toate legăturile păcatelor prin mântuitoarele Tale patimi și ai ridicat pe oameni, Doamne, Care ai suflat sfinților Tăi ucenici și apostoli, zicând: Luați Duh Sfânt, căroră le veți ierta păcatele vor fi iertate și căroră le veți ține, ținute vor fi. Ești acum Stăpânul nostru, prin ucenicii Tăi, cei curați... Ai dăruit preoților, în toată vremea și în Biserica ta cea sfântă, să ierte păcatele pe pământ, să lege și să dezlege toate legăturile nedrepte, și acum, totuși, cerem și rugăm bunătatea Ta, Iubitorule de oameni, pentru robii Tăi, părinții și frații mei, și pentru smerenia mea, care sunt cu capul plecat înaintea slavei Tale, să ne dăruiești mila Ta, dezlegând toate legăturile păcatelor noastre. Dacă am păcătuit față de Tine, cu știință sau cu neștiință, din adâncul inimii, cu vorba sau cu fapta, cu gândul sau cu sufletul slab sau mic, tu știi slăbiciunile oamenilor, că Bun și Iubitor de oameni ești, Doamne. Dăruiește dezlegarea păcatelor noastre (și făcând semnul crucii peste capul celui care se spovedește, spune în continuare), binecuvântează-ne, curățește-ne și dezleagă-ne, pe noi și pe robul Tău (N) și întărește-ne în frica Ta și în voia Ta cea bună. Că Tu ești Domnul căruia se cuvinte slava și cinstea, împreună cu Fiul și cu Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Cu aceste trei dezlegări și prin semnul sfintei cruci, Sfântul Duh se pogoară peste cel care se spovedește și acesta dobândește iertarea păcatelor.

După aceste trei dezlegări preotul rostește binecuvântarea: *Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu tine.*

Apoi rostește rugăciunea *Tatăl nostru*, după care suflă spre cel care s-a spovedit de trei ori. Acesta face o metanie mare, sărută crucea

și mâna preotului și spune: *Dezleagă-mă, părinte!* Iar preotul spune: *Dumnezeu să te dezlege!*

Omul se ridică și pleacă cu bucurie în suflet pentru spovedania sa: *„Că așa și în cer va fi mai multă bucurie pentru un păcătos care se pocăiește, decât pentru nouăzeci și nouă de drești, care n-au nevoie de pocăință“* (Luca 15, 7).

Metania pe care o face înaintea preotului este o dovadă a pocăinței sale și a faptului că și-a schimbat gândirea păcătoasă, hotărât fiind să nu mai repete greșelile făcute și mărturisite.

d. După spovedanie

Cel care s-a spovedit trebuie să rostească rugăciunea de mulțumire față de Dumnezeu, Care l-a primit și l-a iertat, și să ceară puterea de a continua în pocăința lui.

Să fie atent cu viața lui duhovnicească, pentru a nu cădea din nou în păcate.

Să suporte toate medicamentele duhovnicești, pentru a fi vindecat total.

„Întoarceți-vă iarăși la mustrarea mea și iată eu voi turna peste voi duhul meu și vă voi vesti cuvintele mele“ (Pilde 1, 23).

3. 2. Rânduiala spovedaniei unui preot

Fiecare preot trebuie să aibă un duhovnic, mai mare decât el în vârstă și cu experiență duhovnicească, pentru a-i fi îndrumător. Să-l cerceteze des, așa cum spune Sfântul Apostol Pavel corintenilor: *„Ci îmi chinuiesc trupul meu și îl supun robiei; ca nu cumva, altora propovăduind, eu însumi să mă fac netrebnic“* (I Corinteni 9, 27).

„La aminte la tine însuși și la învățătură; stăruie în acestea, căci, făcând aceasta, și pe tine te vei mântui și pe cei care te ascultă“ (I Timotei 4, 16).

Preotul nu trebuie să vină la duhovnic ca și când ar merge la un prieten, ci la fel ca pârâțul la judecată, sau bolnavul la medic. După ce termină spovedania și împlinirea rânduielilor, își ridică fesul și face metanie înaintea preotului, pentru a primi cele trei dezlegări. În momentul rostirii dezlegărilor, preotul nu pune sfânta cruce pe capul pre-

otului care se spovedește, dar o așază pe umăr sau o ridică în dreptul capului, fără să-l atingă.

La sfârșitul dezlegărilor, după metanie, preotul sărută crucea și mâna duhovnicului, mulțumind lui Dumnezeu pentru bucuria primirii dezlegării de păcate.

Observație: Duhovnicul nu pune crucea pe capul preotului care se spovedește, arătându-se prin aceasta egalitatea lor harică. Însă cel mai mic se binecuvântează de cel mai mare (Evrei 7, 7). Dacă preotul sau protopopul se spovedesc în fața unui arhiereu, acesta are dreptul să pună crucea pe capul lor, pentru că este mai mare decât ei din punct de vedere haric.

3. 3. Rânduiala Spovedaniei pentru cei lepădați de credință

Se pregătește un vas plin cu apă obișnuită și se toarnă mir în chipul crucii deasupra, de trei ori, rostind preotul în acest timp o rugăciune de mulțumire. După aceea, se rostește o rugăciune către Maica Domnului, către sfinții pomeniți în ziua respectivă și către sfântul care este hramul bisericii respective.

Preotul tămâiază și rostește: *Doamne Dumnezeule Cel Mare, Care ești fără început și fără de sfârșit, povățuitorule Cel bun, Care ești puternic în lucrare, Care ești pretutindeni și cu fiecare, fii împreună cu noi, Stăpâne, în acest ceas. Stai în mijlocul nostru, curățește inima noastră, sfințește sufletele noastre și ridică toate păcatele săvârșite de noi cu voie, dăruindu-ne a sta înaintea Ta ca o jertfă cuvântătoare și un dar binecuvântat, ca o tămâie duhovnicească să intrăm prin catapeteasmă în locul Tău cel sfânt.*

Strana: Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh. Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Apoi Psalmul 50.

Se încheie cu formula: *Ne închinăm Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.*

Se citește *Apostolul* (I Timotei 1, 3-17): *„Când am plecat în Macedonia, te-am îndemnat să rămâi în Efes, ca să poruncești unora să nu învețe o altă învățătură, nici să ia aminte la basme și la nesfârșite înșirări*

de neamuri, care aduc mai degrabă certuri, decât lucrarea mântuitoare a lui Dumnezeu, cea întru credință; iar ținta poruncii este dragostea din inimă curată, din cuget bun și din credință nefățarnică, de la care unii rătăcind s-au întors spre deșartă vorbire, voind să fie învățători ai Legii, dar neînțelegând nici cele ce spun, nici cele pentru care dau adevărită. Noi știm că legea este bună, dacă se folosește cineva de ea potrivit legii; știind aceasta, că legea nu este pusă pentru cel drept, ci pentru cei fără de lege și răzvrătiți, pentru necredincioși și păcătoși, pentru necuvioși și spurcați, pentru ucigașii de tată și ucigașii de mamă, pentru omorătorii de oameni, pentru desfrânați, pentru sodomiți, pentru vânzătorii de oameni, pentru mincinoși, pentru cei care jură strâmb și pentru tot ce stă împotriva sănătoasei învățături, după Evanghelia slavei fericitului Dumnezeu, cea încredințată mie. Mulțumesc Celui ce m-a întărit, lui Hristos Iisus, Domnul nostru, că m-a socotit credincios și m-a pus să-l slujesc, pe mine, care mai înainte huleam, prigoneam și batjocoream. Totuși am fost miluit, căci în necredința mea, am lucrat din neștiință. Și a prisosit foarte harul Domnului nostru, împreună cu credința și cu dragostea cea întru Hristos Iisus. Vrednic de credință și de toată primirea e cuvântul că Iisus Hristos a venit în lume ca să mântuiască pe cei păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu. Și tocmai pentru aceea am fost miluit, ca Iisus Hristos să arate mai întâi în mine toată îndelunga Sa răbdare, ca pildă celor ce vor crede în El, spre viața veșnică. Iar Împăratul veacurilor, Celui nesticăcios, nevăzutului, singurului Dumnezeu fie cinste și slavă în vecii vecilor. Amin!"

Apoi se cântă Sfinte Dumnezeule...

Rugăciunea pentru citirea din Sfânta Scriptură.

Citare din Psalmul 24, 6-8 și 12: „Adu-ți aminte de îndurările și milele Tale, Doamne, că din veac sunt. Păcatele tinereților mele și ale neștiinței mele nu le pomeni. După mila Ta pomenește-mă Tu, pentru bunătatea Ta, Doamne. Pentru numele Tău, Doamne, curățește păcatul meu că mult este“

Citirea Sfintei Evanghelii, de la Luca 15, 3-10: „Și a zis către ei pilda aceasta, spunând: Care om dintre voi, având o sută de oi și pierzând din ele una, nu lasă pe cele nouăzeci și nouă în pustie și se duce după cea pierdută, până ce o găsește? Și găsind-o, o pune pe umerii săi, bucurându-se; și sosind acasă, cheamă prietenii și vecinii, zicându-le: Bucu-

rați-vă cu mine, că am găsit oaia cea pierdută. Zic vouă: Că așa și în cer va fi mai multă bucurie pentru un păcătos care se pocăiește, decât pentru nouăzeci și nouă de drepți, care n-au nevoie de pocăință. Sau care femeie, având zece drahme, dacă pierde o drahmă, nu aprinde lumina și nu mătură casa și nu caută cu grijă până ce o găsește? Și găcind-o, cheamă prietenele și vecinele sale, spunându-le: Bucurați-vă cu mine, căci am găsit drahma pe care o pierdusem. Zic vouă, așa se face bucurie îngerilor lui Dumnezeu pentru un păcătos care se pocăiește“.

Strana cântă: Am greșit, am greșit, Doamne Iisuse Hristoase, iartă-mă, că nu este slugă fără păcate, nici stăpân fără iertare. Dă-mi, Doamne, pocăință, să fiu pocăit înainte ca moartea să închidă gura mea, în poarta iadului. Mijlocește pentru noi, Arhanghele Mihail, conducătorule al cetelor îngerești, pentru iertarea păcatelor noastre. Stăpâni ai noștri, sfinților apostoli și ceilalți ucenici ai Domnului, rugați-vă pentru noi, păcătoșii. Binecuvântat este Numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Că Ție Ți se cuvine închinare, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Preotul rostește trei ectenii mari:

- i. ectenia pentru pace;
- ii. ectenia pentru părinți;
- iii. ectenia pentru obște.

La sfârșitul ecteniei pentru obște, cel care s-a lepădat de credință, rostește, împreună cu poporul, cu voce tare, *Simbolul credinței*.

Preotul rostește apoi o rugăciune specială pentru el: *Stăpâne Doamne, cerem pentru robul Tău, (N), care și-a plecat grumazul lui și a venit la Tine să-l dezlegi pe el din legătura satanei și de orice greșală prin care s-a lepădat de Tine, ne rugăm și cerem de la bunătatea Ta, Iubitorule de oameni, trimite Duhul Tău cel Sfânt și puterea Ta peste robul Tău (N) în acest ceas, scoate din inima lui toată reaua mărturisire, curățește inima lui de tot gândul cel rău. Dacă a pângărit trupul lui cu cineva necredincios, iartă-l și îl fă vrednic pentru evlavie pe care au propovăduit-o proorocii, sfinții apostoli și învățătorii Bisericii. Socotește-l pe robul Tău (N) în turma Ta și oile moștenirii Tale. Dăruiește-i iertare pentru păcatele săvârșite de el de la naștere și până-ntr-acest ceas, prin pogorârea Sfântului Duh peste el. Fă ca harul pe care l-a primit la Botez să rămână întreg în el. Binecuvântează-l, sfințește-l, curățește-l și umple-l de frica Ta. Întărește-l în voința Ta cea sfântă.*

Cu ocrotirile Stăpânei noastre, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria și cu ale tuturor sfinților părinți, cu binecuvântarea și iubirea de oameni ale Fiului Cel Unul Născut, ale Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slavă, împreună și Sfântului Duh, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Din nou se rostește rugăciunea Tatăl nostru.

Preotul: *Așadar, Te rugăm pe Tine, Doamne, Domnul și Dumnezeul nostru, Care nu lași pe nimeni să fie ispitit mai mult decât puterea lui Dă-ne nouă scăpare de ispite, ca să stingem săgețile cele viclene ale diavolului și salvează-ne pe noi de faptele lui cele rele, cu Iisus Hristos, Domnul nostru, Căruia se cuvine slava și mărirea, în veci. Amin.*

Diaconul: *Capetele voastre, Domnului să le plecați.*

Preotul: *Dă, Doamne, Cel ce ai spus: Nu vă las să fiți în ispită mai mare decât puterea voastră, dar odată cu ispita o să trimit și izbăvirea, trimite acum din înălțimea Ta harul Tău, ca să putem suporta. Salvează-ne pe noi, Doamne, Dumnezeule, din toate ispitele cele rele, scoate-ne pe noi din toate faptele cele ascunse, împreună cu Iisus Hristos, Domnul nostru, căruia se cuvine slava și mărirea în vecii vecilor. Amin.*

Diaconul: *Ascultați cu frică de Dumnezeu!*

Preotul: *Doamne, vindecătorul sufletelor, trupurilor și duhurilor noastre, Tu ești Cel ce ai spus Părintelui nostru Petru, prin gura Fiului Tău Cel Unul născut, Domnul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos: Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui. Și Ție îți voi da cheile împărăției Cerurilor, ceea ce vei lega va fi legat și în cer, iar ceea ce vei dezlega va fi dezlegat și în ceruri.*

Dezleagă pe robul Tău acesta, (N), de toate păcatele lui, de tot blestemul și lepădarea și de tot jurământul mincinos și din toate întâlnirile cu ereticii și păgânii, cu harul Tău Cel Sfânt, Doamne, Bunule, Iubitorule de oameni.

Dumnezeule, Cel pe porți păcatele lumii, grăbește-Te de primește pocăința robului Tău, pentru a fi aceasta lumina cunoștinței și iertarea păcatelor lui, că Tu ești Dumnezeu milostiv, curat și răbdător și ai mare milă. Iartă-l, Doamne, Cel ce ești bun și iubitor de oameni.

Preotul face de trei ori semnul sfintei cruci deasupra apei din vas și spune: *Binecuvântat este Domnul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu și Sfințitor este Duhul Sfânt. Amin.*

Strana: Cu adevărat, Unul este Tatăl, sfințitor, și Unul este Fiul Lui sfințitor, și Unul este Sfântul Duh. Amin.

Strana: Psalm 150: Aliluia! Lăudați pe Domnul întru sfinții Lui; lăudați-L pe El întru tăria puterii Lui. Lăudați-L pe El întru puterile Lui; lăudați-L pe El după mulțimea slavei Lui. Lăudați-L pe El în glas de trâmbiță; lăudați-L pe El în psaltire și în alăută. Lăudați-L pe El în timpane și în horă; lăudați-L pe El în strune și organe. Lăudați-L pe El în chimvale bine răsunătoare; lăudați-L pe El în chimvale de strigare.

Toată suflarea să laude pe Domnul!

După aceea, cel care s-a lepădat, dă jos cămașa, după o perdea, și preotul îl stropește de trei ori, spunând: *Te spăl, (N), în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.*

Este miruit de trei ori: pe frunte, în dreptul inimii și pe piept, cu formula:

Binecuvântat este Tatăl Atotțiitorul. Amin.

Binecuvântat este Fiul Cel Unul-Născut, Domnul nostru. Amin.

Binecuvântat este Sfântul Duh, Mângâietorul. Amin.

După aceea se îmbracă, și aplecându-și capul, preotul, cu mâna pe capul lui rostește: *Stăpâne, Doamne Dumnezeule cel Unic, Cuvântul lui Dumnezeu Tatăl, Care ai venit în lume să chemi pe păcătoși la pocăință, Cel ce nu dorești moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu, Cel ce ai spus: de va greși fratele tău de șapte ori într-o zi și de șapte ori va spune: am greșit, iartă-mă, îl vei ierta, privește acum și la închinarea păcătoșilor robilor tăi, izgonește toate gândurile rele din inima robului tău (N), iartă toate păcatele și necunoașterea lui, eliberează-l pe el din tot întunericul vrăjmașului, ca să vadă slava Ta.*

Dăruiește-ne nouă, Doamne, pocăință bogată și depărtează de la noi fărădelegile noastre. Nu ne lăsa pe noi să ne întoarcem la aceste păcate, însoțește-ne cu harul Tău, ridică-ne pe noi din cursele vrăjmașului ca să ne întoarcem cu adevărat la Tine. Rânduiește-ne pe noi în viață curată și curățește-ne pe noi de toate gândurile cele spurcate. Salvează-ne de toată întinăciunea. Șterge zăpădul greșelilor noastre. Întărește-ne cu harul Tău ca să luptăm împotriva satanei, să se întoarcă acesta înfrânt, pentru a ne întoarce la cereasca ta închinare.

Socotește-ne pe noi în ceata luptătorilor celor buni, care au fost salvați cu bunăvoința lui Dumnezeu Tatăl, împreună cu care ești binecu-

vântat, împreună și cu Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

Preotul rostește a treia rugăciune de dezlegare din Rânduiala Spovedaniei¹⁴.

Preotul poruncește: *Să nu te întorci la greșeala pe care ai făcut-o!*

4. Deosebiri

Analizând rânduiala Tainei pocăinței în cele două Biserici Ortodoxe, Coptă și Română, putem constata că în Biserica Ortodoxă Coptă, în cadrul Sfintei Taine a Spovedaniei, epitrahilul nu este așezat pe capul credinciosului care se spovedește și că schimbarea duhovnicului nu se face ușor.

La fel ca în Biserica Ortodoxă Română, și în Biserica Ortodoxă Coptă Taina Pocăinței este una din cele mai importante lucrări sfințitoare pe care preotul o administrează credincioșilor pentru refacerea comuniunii cu Dumnezeu, întreruptă de păcat, și pentru restaurarea hainei luminoase primite la Botez, dar întinată de păcate. De aceea, în ambele biserici, viața creștină nu poate fi concepută fără Taina Spovedaniei, instituită de Mântuitorul Hristos, imediat după Sfânta Sa Înviere din morți.

---

14. Vezi mai sus.